

Sukkot: Apprehending the Divine

S. Smiles

תענית

בסוכות חשבו שבעת ימים וגו' למען ידעו דורותיכם כי בסוכות הושבתי את בני ישראל בהוציא אותם מארץ מצרים אני ה' (ויקרא כג.) יש לבאר מדוע נקבע חג לזכר ענני הכבוד כמובא ברש"י, ולא על שאר הנסים שנעשו עמהם וכדוגמת הבאר והמן. גם צ"ב ע"ד העבודה מה שהקשה הטור בריש הל' סוכה (סי' תרכ"ה) למה אנו עושים את חג הסוכות בתשרי ולא בניסן בו יצאנו ממצרים ואז הושיבנו השי"ת בסוכת ענני הכבוד.

Bamidbar 14:14

14 and they will say about the inhabitants of this Land, They have heard that You, HASHEM, are in the midst of this people — that You, HASHEM, appeared eye to eye and Your cloud stands over them, and that in a pillar of cloud You go before them by day and in a pillar of fire at night —

3 Arach - chapter 2

HE SAID TO THEM: GO OUT AND SEE WHICH IS THE BEST TRAIT A PERSON SHOULD ACQUIRE. RABBI ELIEZER SAID: A GOOD EYE. RABBI ELIEZER SAID: A GOOD EYE. RABBI YEHOSHUA SAID: A GOOD FRIEND. RABBI YOSÉ SAID: A GOOD NEIGHBOR. RABBI SHIMON SAID: ONE WHO CONSIDERS THE CONSEQUENCES OF AN ACTION. RABBI ELAZAR SAID: A GOOD HEART. HE SAID TO THEM: I PREFER THE WORDS OF RABBI ELAZAR BEN ARACH TO YOURS, BECAUSE YOUR WORDS ARE INCLUDED IN HIS WORDS. HE SAID TO THEM: GO OUT AND SEE WHICH EVIL TRAIT A PERSON SHOULD SHUN. RABBI ELIEZER SAID: AN EVIL EYE. RABBI

אמר להם צאו וראו איזו היא הדרך טובה שתצדק בה האדם. רבי אלעזר אומר עין טובה רבי יהושע אומר חבר טוב רבי יוסי אומר שקן טוב רבי שמעון אומר הרואה את הנולד רבי אלעזר אומר לב טוב. אמר להם רואה את רבי אלעזר בן עזר מדבריהם שכלל דבריו דבריהם. אמר להם צאו וראו איזו היא הדרך רעה שיתרחק מפניה האדם. רבי אלעזר אומר עין רעה רבי יהושע אומר חבר רע רבי יוסי אומר שקן רע רבי שמעון אומר הלה ואינו משלים את הלה בן האדם בלה

רבי יוסי

הוא שאמר ר' אליעזר: עין טובה, ר"ל מדת ענין הנדיבות שהיא מדה נאה ומשובחת ואחר היותו בתכלית הנדיבות על כל פנים ישיג אל המעלות האחרות כי מהמת רחב לבו ועינו היפה היא אליו המדה הזאת, ואדם כזה

Metukah Arach [14]

5 Perfection in the trait of generosity and pleasantness will help a person achieve excellence in other good desirable character-traits (Rabbeinu Yonah).

עין רעה - אר"ח

יב אמר להם: צאו וראו איזו היא דרך רעה שיתרחק מפניה האדם, ר' אליעזר אומר: עין רעה. צריך אתנו לפרש שאלתו ותשובתם כי דבר ידוע הוא שהחן בן הדרך הישרה היא הדרך שראוי שיתרחק מפניה האדם. והכן כי מפני שיש כמה מדות טובות שהחן אינו רע כמו מדה החסידות שהיא מעלה גדולה עד מאוד ואם לא יתחסד לא יקרא רע. על זה אמרו עין רעה כלומר מדה הכילות לבל תחשוב כי מדת הנדיבות טובה אך הכילות אינו רע אשר לא עשק ולא חל את עמיתו, והענין רבה כי היא יסוד לכל מדה רעה ומפניה יבא לעשות כל דבר רע, שלא יאמר אם לא אשיב אל הקצוץ האחרון במעלות הטובות איננו חסיד אך אותה צדק לעשות מה שבנטייתו עליה, והוא לא ידע כי חסידו לא

יכול להמנות את כי יחסר כל בו באחרית הימים. כי המעט החסד יחסרו וחסר גדול. כמו שאמר שלמה בחכמתו (קהלת י א): וזכרתי מות יבאיש יבוע שמו חסד. יקר מחכמת מכתב סכלות מעט. ר"ל כאשר הזכיר שהוא קטן מפסיד לגמרי את הדבר החשוב מאד. שמו הרוקח. בן סכלות מעט ליקר החכם והנכבד. בן מדה הכילות גורמת לאיש [לחיות] בליעל במדות הטובות. וקרא שמו בליעל, כמו שבצינו בנבל הכרמלי, מפני שאמר (שי"א כה, יא): ולקחתי את לחמי ואת מימי ואת טבחי, שנאמר עליו (שם שם, כה): אל נא ישים אדוני את לבו אל איש הבליעל הזה על נבל.

7 "Mother of Royalty" - R. Jacobson [13]

In our commentary on the Ethics of the Fathers (5.7) we have explained the expression of *hesed* as denoting an excess. It is used especially of extraordinary kindness. Loving-kindness is practised in two ways: First, we show kindness to those who have no claim whatever upon us; Secondly, we are kind to those to whom it is due, in a greater measure than is due to them. (Guide to the Perplexed II, 53)

8 שם חסד בלעזר [9]

החסד הרצוי שאותו השי"ת זורש מאתנו הוא חסד בלי כחנות צדדיות אלא מתוך הרצון להיטיב, למדרגה זו אפשר להגיע בשתי דרכים, האחת כאשר מצמצם את אנוכיותו ואינו חושב רק על עצמו אלא נותן דעתו על חבריו, ואז ראשית כל נפתחת עיניו לראות שיש גם אנשים אחרים מלבדו, ולאנשים אלו יש צרכים שהם וקוים להם, ונתחן וחשוב מאד למלא את צרכיהם, וכאשר יכיר כזה אכן ייטיב עמו. הדרך האחרת היא המעשים החיצוניים אל הפנימיות, והיינו

האנוכיות היא שורש המידות הרעות, כגון: בגלל שתושב על עצמו לכן מחפש כבוד, ובגלל שרוצה לספק את חשוקותיו רודף אחר התאנה וחמדת הממון. והמידות הרעות הן השורש לחסאים רבים וסיבתן. כגון: כל העשין והלאין במצות שבו אדם לחיורו הלויים במידות, ארבע מי שמקטין את האנוכיות שלו ע"י קנין מעלה התסר וכדו', ומשריש בלבו שיש דברים אחרים ואנשים נוספים שצריכים להקדיש. להם מקום בתוך הנפש, והיינו מחשבה וזמן על חשבון האנוכיות, ממילא הוא תוטא פחות בכמות, וגם כאשר תוטא - חטאו קטן יותר באיכות, כי אין עושה אותו במלוא כוחות הנפש כי האנוכיות מרוסנת והרע מרוכז. ועוד, כזה הוא מוכן את נפשו וגם באופן טגולי המכונה שמיצרת את הטומאה בנפשו קטנה יותר, ומכל הסיבות הללו מציאות הטומאה הנוצרת מחטאיו היא מועטה.

12

המזמין עניים לשלחנו בסוכה ומאכילים ומשביעים ומכבדם, לא משלו הוא נוהג להם אלא משלהם. כיצד? - הרי שהומנת לסוכתך את האושפזין עילאין, שבעת הרועים הנאמנים אברהם יצחק ויעקב משה אהרן יוסף ודוד. שמה הומנת אותם רק על מנת שידעת כי לא יגרעו משלחך מאומה, ואם ידעת כי יאכלו משלחך לא היית מזמינם? כמה טרחות היית סורח וכמה יציאות היית מוציא על מנת להנות לאושפזין עילאין אלה ממאכליך? אכן, אעפ"י שאינם אוכלים, הרי הם מצפים לשלחך ולכל כבוד שנכוון עמך עבורם. ומבקשים ממך: כל אשר הכינות לנו - לאהובינו חתן, וכאילו גתת לנו. נוהגים הספרדים כששולחים לעני צרכי התג, אומרים: "זה חלק אושפזין עילאין". וכתוב בספרים: "כל ירא שמים יראה לו עני בכל יום ויום על שלחנו, ויראה בעיניו כאילו הוא מאבות הנ"ל שזימן אצלו ביומו, ויתן לו מנה יפה. כאילו היה אחד מאבות מיסב אצלו. ומי שאפשר לו שיהיו לו ז' עניים בכל יום ויום כנגד כלם, בודאי תנוה ברכה על ראשו".

האדם מן העולם, וכמאמר הבעש"ט הק' עה"פ אנכי עומד בין ה' ובניכם, האנוכיות היא מחיצה המפסקת בין הקב"ה ויהודי שמחמתה אינו רואה את השי"ת

ואף כל אדם מישראל כך אומר להקב"ה: אף על פי שברכתני ברכת שדה וזכרם. אין שמחתי בהם אלא כך בלבד, ואין אני עושה דירתי אלא בסוכתך. לשיכך אדם מישראל ששמח בה' אלוקיו ומודה לו על כל טובו, ומודה שכל הברכה רק ממנו היא, בדין הוא שיהא משמח בשעת שמחתו את אוהביו של הקב"ה, אלה העניים שהקב"ה אוהבם, כדבר שכתוב: "כי כה אמר דם וגשא שוכן עד וקדוש שמו, מרום וקדוש אשכון ואת דכא ושפל רוח" וגו'. וכיצד משמחם? חולק מברכתו עם העניים או מומינם לשלחנו ומושיבם בראש השלחן ונותן להם מנה יפה בראש. שהרי אושפזין הם, אושפזין מטה שיושבים בצד אושפזין מעלה.

13

ואמר רבי חמא בר חנינא: פני דכתיב אחרי ד' אלהים הלכו (דברים יג) - וכי אפשר לו לאדם להלך אחרי שכינה? הלא כבר נאמר (שם, ד) כי ד' אלהיך אש אנלתי ואני אלא, להלך אחרי מידותיו של הקב"ה - מה הוא מלביש ערומים, דכתיב (בראשית ג, כא) וקטף ד' אלהים לאדם ואתה כנתת שר וילבישת, אף אתה הלכט ערומים. (סוטה יד).

R. Hama b. Hanina said further: What is the meaning of (Deut. 13): "You shall walk after the Lord, your God"? Is it then possible for a human being to walk after the Shekhinah? Has it not been said: "For the Lord, your God is a consuming fire"?

The meaning is, however, that one should imitate the attributes of God: Just as He clothes the naked, as it is written (Gen. 3:21): "And the Lord God made for Adam and for his wife coats of skin and clothed them," so shall you also clothe the naked. (Sotah 14a)

The Holy One, blessed be He, buries the dead, as it is said (Deut. 34:6): "And He buried him in the valley." (Sotah, Ibid.)

14 A good eye. Satisfaction with one's possessions is the best of all qualities (Rambam).

Ethics from Sinai - R. Bunin

In the next mishnah (14) they seek to describe "the evil, bad way" which a person should strongly avoid. Rabbi Eliezer answers, An evil eye. This implies envy, jealousy, constant discontent, and a niggardly spirit which abhors sharing with others or serving others. With "an evil eye" a person will say, "What I have is never enough, and what the other has is always too much."

18

Worldmark - R. Tatz

The Jewish people are likened to fire and flame, and our perennial enemies are likened to straw. The verse states "V'haya beis Yaakov eish, u'beis Yosef lehava, u'beis Esav l'kash - And the house of Jacob shall be fire, and the house of Joseph flame, and the house of Esau shall be straw." What exactly is the meaning of this comparison?

The Midrash gives an analogy. There was once a pechami - a seller of coals in the marketplace (in the ancient world, one would buy coals to light one's home fires - the pechami kept coals alight and glowing for sale.) A straw merchant arrived in the same marketplace and began piling up his bales of straw. After a while there was no place to move, and the pechami became afraid. Tons of straw were filling the market and there was no place left.

16

בטלה - ט"ז

"When the Israelites went to do this, some gathered more and some less. But when they measured it with an omer, the one who had taken more did not have any extra, and the one who had taken less did not have too little. They had gathered exactly enough for each one to eat."

חמץ האלהים - (ת"ת) יב זס"א

17

הספר "ראשית חכמה" פ"ב מביא בשם הוזהר: האדם שעושה צבירה או מבטל מצוה - הרי נחל מהשכינה. הביאור הוא: כל מה שאנו מבחינים בעולמנו במציאות - ברור שהוא כלי שניתן לנו עבור עבודתו יתב', ורק לזה נברא. למשל: העשירי - עשרו ניתן לו למען יעשה צדקה; ואם לא יתן - נחל את העני; דכתיב (ישעיה ג, י"ד) "גוילת העני בבתיכם" - מה שנמצא בבתיכם מינעד עבור העני, ואם תמנעוהו ממנו - הרי זו גוילה; ונגזל מהקב"ה שהפקיד אצלו ממון, והיינו בליים, למצות הצדקה. האדם מועל בו ולקחו לעצמו ולהטאותיו. וכן בגל כלי וכלי שנותנים מן השמים - לא לצרכי התאוצה הטיפנית ניתנו, אלא לעבודת ה'. וגוילת כלי העבודה מביאה למניעת השפע, לחסרה ברכה, כי הברכה היא הוספת בליים לעבודת ה' (ע"י דברים מ"ט מה"ל תשובה), וזוהי תוצאת הגוילה, ורק בתשובה משיב את הגוילה.

אמרו רד"ל (גדה ט"ו): שקודם יצירת הולד אומר המלאך לפני הקב"ה: "סטה זו מה תנא עליה, גבור או חלש, חכם או טפש, עשיר או עני, ואילו רשע או צדיק לא קאמר" וכו', קודם שנברא האדם קובעים את כליו בהתאם לחלקה של נשמתו בעבודת ה', ונותנים את הכשרונות וכוחות הנפש וכל האמצעים למלאות את חלקו. ואמרו חז"ל (שם ל"ו) שמשביעים אותו לפני לידתו "תתי צדיק ואל תתי רשע", כלומר שינצל את כל הכלים האלה בצדק - הישר הגוילה, ולא ימעול בהם.

לא נקרא צדיק אלא מי שיבחיץ שהכל אינו אלא לעבודתו יתב', ולא בגזו מהשפיע מאומה. וזו הנאמר על נח - "נח איש צדיק המים" וכו'. ידה יהיה שלום בעולם, כל אחד ישמח בחלקו וימלאו בגאמנות, ולא יתאה כלל למה שיש לחברו. במדה זו של צדק ניצל נח "כי אותך ראית צדיק לפני וכר" והמבול בא בגלל החמס, והיינו ההיפך ממדת נח.

At that point, a wise man who was present spoke to the pechami: "What are you afraid of? When his straw gets too close to your fire, one spark from your coals will end the problem!"

This Midrash teaches a fundamental lesson about the Jewish people and the Torah in the long battle against the external forces which seek to destroy us. The Esav-nations are represented by straw: straw has only one kind of value, and that lies in quantity. A few pieces of straw are worthless; only in bulk does straw achieve value. Its worth is proportional to its mass. Those nations and cultures which oppose the spiritual, value the material, and the material has value in its mass; he who has more is wealthier. When Esav comes to meet Yaakov, he initially rejects Yaakov's gift, proclaiming his wealth: "I have much." His wealth lies in the sheer volume and mass of his possessions - "I have much." These nations would swamp the Jewish people if they could, and establish a world unfettered by moral niceties and considerations of the spiritual; in fact, they would gladly use their bulk and might to destroy Yaakov.

21 Sanctuary in Time R. Carmel

A sukkah is essentially a temporary residence. It vividly reminds us that the whole of this world is nothing but a temporary abode. All material pleasure and success are transient and our dreams of establishing ourselves in an unassailable position in this world are nothing but fantasy.

22

The "Sukkah of Peace" which we ask God to spread over us is connected with the "Clouds of Glory" which protected us in our desert wanderings and which the sukkot of the Festival also symbolize (Sukkah 11b). These protective clouds were granted in the merit of Aharon, who loved peace and pursued peace (Avot 1:12). They also demonstrate the constant presence of God in our midst (Bemidbar 14:14).

23 All these symbols flow together. Sukkah deflates the importance of material affluence and so-called economic security in this world. This is the "sukkah principle." So long as people ignore this and make material success the be-all and end-all of existence, there can be no peace in the world. In such a society people covet each other's possessions, and the very fact that one person has something makes the other feel that he has less. The same applies to nations on the world scale.

The sukkah principle, if internalized, turns people towards spiritual goals. When the members of a society strive together for the things of the spirit, the success of one benefits all, envy and hatred are banished and peace reigns supreme. This is why Aharon the High Priest, the man of the spirit, is also the man of peace. The Clouds of Glory which indicate God's presence have the power to form a Tabernacle of Peace over all Israel, and eventually over all mankind.

כא עין טובה. שאין לו קנאה
על חניו ומכין עליו כבוד חכמו
ככבודו: רוח נמוכה. עניו ושפל

Yaakov, on the other hand, meets his brother's declaration of wealth with "For I have everything." Spiritual values live on a plane above mass and volume, and none of the terms relating to mass or bulk are relevant - "I have everything." Completeness is not possible in the realm of the physical, but above that realm it becomes natural.

And that is why Yaakov is likened to fire. Straw achieves value in bulk, but fire is fire no matter how little of it there is. One spark is enough to ignite a whole world of straw; and in that final and inevitable battle between the might of muscle and the light of genuine spirit, it is the small spark of real fire which will prevail. When the bales of straw,

24 נחמה ר"ע

ו"ל הענין ע"פ משמעות הכתוב למען ידעו דורותיכם. הנה אצל עם ישראל אין שום מצוה בבחי' זכרון בעלמא למאורעות מן העבר, אלא כל הדברים שנקבעו לזכרון המה ענינים נצחיים, אשר נקבעו גם לדורות. כל הימים טובים ענינים נצחי ושייך בכל הדורות, כמו פסח שבכל דור ודור הוא זמן חרותנו, וכן שבועות הוא בכל שנה זמן מתן תורתנו. לכך ירדת המן והבאר שהיו לשעתם בלבד אין להם זכר כי אינם נצחיים ולא נקבעו לדורות, משא"כ הנס של ענני הכבוד שהקיפו את ישראל במדבר, שהוא נס נצחי. ע"כ נקבע לדורות.

25

זה עיצומו של חג הסוכות, למען ידעו דורותיכם כי בסוכות הושבתי את בני ישראל, שהוא שורש האמונה כי הנה לא ינום ולא יישן שומר ישראל, ובכל מצב השגחתו ית' תמידית על ישראל עמו. דכמו שבלכתם במדבר ה"א אז בבחי' המוליך במדבר הגדול והנורא נחש שרף ועקרב וגו', כי המדבר הוא משכן כל כוחות הט"א (זח"כ קפד). וכאשר ישראל היו צריכים לעבוד אותו, הקיפם השי"ת בענני הכבוד והיינו שההשגחה העליונה שמרה וסככה עליהם והגינה בעדם בכל המ' שנה, כמו כן זה ענינו של חג הסוכות שהוא זכר לענני הכבוד, והיינו שזה ענין נצחי ואוח לכל הדורות שבכל עת ומצב השי"ת שומר ומשגיח על יהודי בהשגחה עליונה מיוחדת, וכמפורש בכתוב למען ידעו דורותיכם, כל הדורות בלי שום חנאי, וגם

Avot Ch. 5

WHOEVER POSSESSES THESE THREE QUALITIES IS AMONG THE DISCIPLES OF OUR FATHER ABRAHAM; AND THREE OTHER QUALITIES DISTINGUISH THE DISCIPLES OF THE WICKED BILAM. A GOOD EYE, A HUMBLE SPIRIT, AND

כל מי שיש בו שלשה דברים תלמו הוא תלמידו של אברהם אבינו ושלשה דברים אחרים הוא תלמידו של בלעם הרשע. עין טובה ורוח נמוכה ונפש שקלה תלמידו של אברהם אבינו. עין

נאמר במדרש: "אמר להם - רע - בני הראשונים לא מתו אלא שהיתה עיניהם צרה אלו לאלו, תגו דעתכם שלא חששו כמעשיהם, עמדו ומלאו את כל הארץ תורה" (בביר ס"א, ג).

גרסינו בקדושת מ, ע"ב: "תיר האוכל בשוק הרי זה דומה לכלב, ויש אומרים פסול לעדות. אמר רב אידי בר אבין הלכה כיש אומריהם - רש"י: לפסול לעדות - דכיון שאינו מן הישוב אין מקפיד על עצמו ואין לו בושת בנים וכן האוכל בשוק הואיל ואין מקפיד על כבודו אינו בוש לזלזל בעצמו וליפסול. (לר"ח ולר"ת המובאים בתוס' שם יש שיטות שונות בהן אך הרב"ם ירא עדות ה' במאד כרש"י.)

29

ייתכן שאגו מתקשים מה הבושה והזלזול בהן שאוכלים ומברכים בשוק עד כדי כך שזה חשוד גם על עדות סקר - הרי מאכלו כשר, והוא גם מברך כדבעי, ומה הרע שעשה? אכן, אין כאן רע"ממש, רק חסרון של עדינות הנפש. אמור מעתה כי ההקפדה על כבוד עצמו יוצרת דפוסירחיים המוסתתים על עדינות הנפש. והו יסוד לכל עניני כבוד, ולפי מה שביארנו בעיה למעלה נגדיר כאן באופן ברור: כבוד הוא הנהגה חיצונית המחויבת מהמציאות של קדושה פנימית ומתאימה לה. הרי יש בקרבך צלם אלקים קדוש - זה מחייב הנהגה בעניני כבוד המתאימה לה. וזהו הנהגה המוסתתת על עדינות נפש.

30

לפי דרכנו כאן ישנו מהלך בהבנת הדבר הנודא הזה - ישיבה של עשרים וארבע אלף תלמיד נחרבה מפני שלא נהגו כבוד זה לזה: בבב"ד היא המידה של עדינות הנפש. המכובד מכבד גם אחרים. אם אין עדינות - אין גם עליה של אמת: קטנות היתה בתלמידים אלה, ובקטנות נשארו אין סרובם היה ר' עקיבא. מי שאין בו עדינות, ומתתו - קטנות. אינו מסוגל להתעלות בתורה גם אם רבו הוא הגדול שבגדולים: הרי חסר לו הכלי שעלידו מתעלים.

31

עדינות הנפש, והו פסול ממש. הרי עדינות נפשית יוצרת הנהגה של נכבדות, ומהו מקור "עדינות" זאת? הו אומר: ידיעת האדם טבעו בקרבנו צלם אלקים קדוש, שהבורא גמח אצמו נשמת חיים הנכבדת לב ומגבת שכל, להכירו וליראה בגונו ולמשול בגוף ובכל מלכותו. ידיעה והכרה זאת מעוררת עדינות הנפש.

33

הספר "שערי העבודת" המיוחס לרבינו יונה מתחיל, התפתח הראשון הוא שידע האיש העובד ערך עצמו ויכיר מעלתו ומעלת אבותיו ובודלתם והשיבותם וזבתם אצל הבורא ית'. וישתדל ויתחזק תמיד להעמיד עצמו במעלה ההיא ולהתנהג בה תמיד כפי. ואם חלילה חס לא יכיר מעלתו ומעלת אבותיו, נקל יהיה בעיניו ללכת בדרכיו הפריצים, להגלות נגלות כאחד הנבלים למלאות תאוות בחיקו כאשר אמר המשל: כל מי שאינו מתבייש מנסו אין לנפשו ערך בעיניו.

32

תלמידי רע לא נהגו כבוד זה לזה - והו הסימן המובהק לקטנות: חוסר עדינות וחוסר השיבות. מי שאינו מכבד, מופקע הוא גם מנכבדות השיבות של עצמו. בהן נחרץ משפטם של כל עשרים וארבע אלף למות, ודחוקא בפרק זמן הו בין פסח לעצרת.

וכן הוא דרכו של יצה"ד במלחמתו עם האדם, בחחילה הוא משתדל להשלינג בחתומי היתר, וכשהר עולה בידו, הרי האדם ברשותו להכשילו בכל דבר חסא ועון, והעבודה המוסלת על האדם היא להתעלות עד היותו נכבד וחשוב, וע"י כו-הוא נשמר מן החסא, שכיון שהוא מכיר במעלתו וחיבותו הגבולה, הרי הוא נמנע מלחסוא כדי שלא ירד ממדרגתו, ועוד שרוב העבירות כרוכות בבזיון לעוברים, ואם הוא הרגשת נכבדותו וחיבותו מושרת בקרבו, ימנע מלעבור עבירה.

ונראה לפרש דהנה בכך הקמה שסוכה מביאה לקדי רוח הקודש שסוכה היא מלשון ראי, וכמו ששרה נקראת יסכה ע"ש שסוכה ברה"ק ושהבל סוכין ביופי' בברשיי (סוף פ' טו), ויש ליחן טעם למה מצוה זו מסוגלת לרה"ק יותר משאר המצוות, כי באמת האדם שיש בו נשמה קדושה חלק אלוץ ממעל לעולם ה" צריך להשתמש ברה"ק, אם רק כשאינו בעל עבירות ח"ו ומי"מ הרי אנו רואין שאפילו הכי לאו כולם זוכין לרות הקודש, והטעם פשוט שהאיר וגשמיות עוזיין מפקסי, וצריכין לזה זכות מיוחדת.

37

והנה סוכה איתא בספרים שהיא דוגמת בתמ"ק, וכן גמטריא שלה היא צירוף שני השמות הידועים והוא צירוף עליונים ותחתונים, והו דוגמת בתמ"ק, וידוע עוד בדברי המקובלים שהסך והקטנות וקרקעית הסוכה כולם רומזים לשמות הקדושים, ובשים (סוכה ט'), כשם שחל שם שמים על התגינה כך חל שם שמים על הסוכה, וע"כ האיר שלה אינו מגשם כי"כ, וע"כ מצוה זו מסוגלת לרה"ק, כעין המקדש שמשם שואבין רוח"ק:

36

וע"כ בבהמ"ק היו מרבית הצדיקים זוכין לרה"ק ונבמדדש (ב"ר פ' ע') והנה באר בשדה זו ציון, והנה שלשה עזרי צאן אלו שלשה רגלים, כי מן הבאר היא ישקו שמשם היו שואבים רוח"ק, והטעם י"ל כג"ל דמאחר ששם לא ה" האויר כי"כ מגושם, ועשרה נסים נעשו בכל יום במקדש, וידוע דכל נס הוא כמקום גבוה למעלה מן הטבע, ומספר עשרה נסים שהוא מספר כללי מורה שבהמ"ק בכלל הוא למעלה מן הטבע, וע"כ אין אוירו מגשם, ושבו ממילא בשמות סהודות זוכות לרה"ק: